

hbo-bachelor Fiscaal Recht
Hogeschool Markus Verbeek
Praehev

1 Samenvattend advies

Hogeschool Markus Verbeek Praehep heeft bij de NVAO een aanvraag ingediend voor een uitgebreide toetsing van de nieuwe opleiding hbo-bachelor Fiscaal Recht. De NVAO heeft een panel van deskundigen gevraagd een advies over deze nieuwe opleiding uit te brengen. In deze samenvatting geeft het panel de overwegingen en de oordelen die de basis vormen van het advies van het panel aan de NVAO over deze opleiding.

Deze opleiding is op een aantal punten gewijzigde voortzetting van de voorheen geaccrediteerde opleiding Belastingadviseur van het Register Belastingadviseurs in samenwerking met deze hogeschool. Omdat de accreditatie van deze opleiding verlopen is, wordt nu voor deze nieuwe, breder georiënteerde, bacheloropleiding een accreditatie aangevraagd. Deze nieuwe bacheloropleiding is gebaseerd op het landelijk profiel van de opleiding Fiscaal Recht en Economie. Een aantal studenten uit de oude opleiding is ingeschreven in deze nieuwe opleiding.

Het panel erkent het recht van de opleiding de naam Fiscaal Recht te kiezen, maar beveelt aan de naam Fiscaal Recht en Economie te gebruiken, mede omdat zo de aansluiting bij de naamgeving van andere opleidingen op dit gebied en bij het landelijk opleidingsprofiel kan blijken.

In de doelstelling van de opleiding herkent het panel de beoogde competenties waarover de vakbekwame belastingadviseur zou moeten beschikken. De eindkwalificaties zijn afgestemd op het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel en getuigen van een voldoende breedte. Ook weerspiegelen ze het niveau van de bachelor. Het werkveld was bij de opzet van de opleiding betrokken. Nieuwe inzichten, ook in internationaal perspectief, zijn naar behoren verwerkt. De vergelijking met opleidingen in het buitenland is wel gemaakt, maar van een evenwichtige vergelijking was geen sprake. Het panel waardeert de expliciete aandacht in de eindkwalificaties voor het concept van de fiscale positie. De functies die de opleiding voor de afgestudeerden nastreeft, zijn realistisch maar op het hoogste niveau erg ambitieus.

Het panel sluit zich aan bij het voornemen van de opleiding de graad Bachelor of Science aan de afgestudeerden te verlenen, omdat de opleiding eerder economisch dan juridisch is. Een graad als die van Bachelor of Laws is daarom minder op zijn plaats. Een consequentie van deze keuze is dat afgestudeerden wel naar de wo-masteropleiding Fiscale Economie kunnen doorstromen, maar niet naar de wo-masteropleiding Fiscaal Recht. Dit is overigens mede een reden om de opleiding de naam Fiscaal Recht en Economie te geven.

Alle eindkwalificaties komen in het curriculum aan bod. Aspecten als ethiek, professionaliteit en onderzoekvaardigheden zijn ook daarin opgenomen. Het curriculum kent een heldere opbouw van meer algemene onderdelen naar specifiek op onderwerpen in het belastingrecht gerichte modules. De literatuur bestaat grotendeels uit standaardwerken op dit gebied en is daarom van een goed niveau. De curriculumcommissie zal de actualiteit en inhoud van het curriculum bewaken. Het panel vindt de actualiteit van het curriculum voldoende, maar bepleit wel de vernieuwingen in dit veld bij te blijven houden, temeer daar de opleiding zelf preludeert op deze vernieuwingen, door de cliënt centraal te stellen en te spreken van proactieve dienstverlening.

Namens het panel belast met de uitgebreide toetsing van de nieuwe opleiding hbo-bachelor Fiscaal Recht van Hogeschool Markus Verbeek Praehev.

Mr. H.J.L.M. van de Luytgaarden
(voorzitter)

drs. W.J.J.C. Vercouteren RC
(secretaris)

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	Hogeschool Markus Verbeek Praehep
Opleiding:	Hbo-bachelor Fiscaal Recht
Varianten:	Duaal, deeltijd
Afstudeerrichtingen:	Niet van toepassing
Locaties:	Almere, Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Eindhoven, Rotterdam, Utrecht, Zwolle
Studieomvang:	240 ECTS
Onderdeel CROHO:	Economie

3.2 Profiel instelling

Hogeschool Markus Verbeek Praehep is deel van NCOI Opleidingen. NCOI Opleidingen richt zich op de werkenden in Nederland en biedt voor hen ruim 1.000 opleidingen aan. NCOI Opleidingen maakt gebruik van meer dan 3.500 freelance docenten die werkzaam zijn in geheel Nederland. Het hoofdkantoor van de instelling staat in Hilversum. Daar zijn ruim 1.200 eigen medewerkers in de planning, organisatie en ontwikkeling van de opleidingen werkzaam. Hogeschool Markus Verbeek Praehep heeft de status van rechtspersoon voor hoger onderwijs.

Hogeschool Markus Verbeek Praehep maakt gebruik van de infrastructuur van NCOI Opleidingen. Deze omvat onder meer de afdeling advies en voorlichting die studenten advies geeft over het door hen te lopen opleidingstraject, de afdeling docentenmanagement die belast is met de werving, selectie, ontwikkeling en inzet van docenten en het examenbureau dat zorgt voor de planning, uitvoering en beoordeling van de schriftelijke en mondelinge examens.

3.3 Profiel opleiding

De opleiding hbo-bachelor Fiscaal Recht is geen nieuwe opleiding voor Hogeschool Markus Verbeek Praehep, omdat de opleiding, zij het in een gewijzigde vorm, eerder aangeboden werd (zie voor meer informatie daarover standaard 1, hierna).

De opleiding is ook geen nieuwe opleiding voor Nederland. De opleiding wordt onder de naam hbo-bachelor Fiscaal Recht en Economie aangeboden door een aantal bekostigde en niet-bekostigde hogescholen in Nederland.

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding luiden als volgt:

- Analyseren van fiscale en financiële vraagstukken. De hbo-belastingadviseur is in staat om relevante informatie voor het fiscale vraagstuk te selecteren en te analyseren.
- Beoordelen van de fiscale positie. De hbo-belastingadviseur is in staat om jaarstukken te analyseren en te beoordelen vanuit de fiscale optiek, opdat hij voor zijn cliënt de fiscale positie kan bepalen.
- Vertalen van de fiscale positie naar verslaggeving. De hbo-belastingadviseur is in staat om Nederlandse en Europese actuele fiscale nieuwsbronnen c.q. databases en

Praktijkprogramma	30 EC
Scriptie en verdediging	30 EC
Totaal fase 4	60 EC
Totaal opleiding	240 EC

4.1 Beoogde eindkwalificaties

4.1.1 Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

De opleiding werd in een iets gewijzigde vorm onder de naam Belastingadviseur door het Register Belastingadviseurs aangeboden in de periode van 2007 tot 2013. Dat gebeurde in nauwe samenwerking met Hogeschool Markus Verbeek Praehep. De opleiding was in de genoemde jaren geaccrediteerd als een hbo-opleiding. De verlenging van deze accreditatie is evenwel niet tijdig aangevraagd waardoor deze is verlopen. Daarop heeft de hogeschool besloten de bacheloropleiding Fiscaal Recht aan te bieden. In september 2015 is de studenten die nog ingeschreven waren in de opleiding Belastingadviseur, gevraagd zich in te schrijven in de opleiding Fiscaal Recht, die nu voor accreditatie wordt voorgedragen. De meeste studenten hebben daarvoor gekozen. De opleiding Fiscaal Recht is voor het grootste deel hetzelfde als de opleiding Belastingadviseur, maar, waar noodzakelijk, aangepast aan het landelijk profiel. Wel zijn aan het curriculum drie modules, zijnde de modules Tax control framework (8 EC), Tax compliance (4 EC) en Standard business reporting (4 EC) toegevoegd.

De opleiding hbo-bachelor Fiscaal Recht is tot stand gekomen in samenspraak met de vertegenwoordigers van het beroepenveld, verenigd in de werkveldcommissie en in overleg met de vertegenwoordigers van de brancheorganisatie van belastingadviseurs. De daaruit afgeleide doelstelling van de opleiding is studenten op te leiden tot belastingadviseur die een gedegen kennis van fiscale onderwerpen bezit, de recente wet- en regelgeving kent, nieuwe ontwikkelingen op het vakgebied volgt en over goede communicatieve en adviesvaardigheden beschikt. De afgestudeerden zijn primair in staat de belastingaangifte op te stellen, maar zorgen daarenboven ook voor een zogenoemd *tax control framework* waardoor de belastingplichtige overzicht heeft over zijn of haar fiscale positie. Hierbij kiest de opleiding voor de visie dat de cliënt *in control* is.

De opleiding sluit aan bij het landelijke Beroeps- en opleidingsprofiel Fiscaal Recht en Economie dat voor de opleidingen met deze naam is opgesteld. Dat betekent dat de opleiding de door de afgestudeerden te bereiken competenties van het landelijk profiel volgt. Wel kiest de opleiding daarbinnen op sommige punten voor een eigen profilering. Zo wordt van de afgestudeerden van deze opleiding verwacht dat ze cliënten kunnen adviseren over hun fiscale positie en dat ze hun fiscale en financiële belangen kunnen behartigen. Deze competenties zijn gericht en concreter geformuleerd dan in het landelijk profiel.

De opleiding heeft ter verdere onderbouwing van haar keuzes een vergelijking gemaakt met de andere opleidingen in Nederland en daarnaast ook met opleidingen in het buitenland waaronder België, Engeland en Duitsland. Deze vergelijking is beperkt tot een marginale verkenning.

In acht genomen het overleg met de vertegenwoordigers van het beroepenveld en de aansluiting op het landelijke profiel, heeft de opleiding de eindkwalificaties opgesteld (zie voor de opsomming daarvan paragraaf 3.3 van dit rapport). Met het oog op de vaststelling

De eindkwalificaties weerspiegelen naar de waarneming van het panel de generieke hbo-kernkwalificaties en de dublin-descriptoren. Als gevolg daarvan voldoen deze volgens het panel aan het niveau van de bachelor.

Naar de mening van het panel zijn de functies die voor de afgestudeerden nagestreefd worden realistisch, maar in het geval van sommige functies ook wel erg ambitieus. De afgestudeerden van de opleiding zullen naar de mening van het panel over de kwalificaties kunnen beschikken om deze functies te vervullen en de daarin bedoelde werkzaamheden uit te voeren. In deze functies is de eerder genoemde breedte van de opleiding terecht terug te zien.

Conclusie

Het panel beoordeelt op grond van bovenstaande overwegingen deze standaard als voldoende.

4.2 Programma

4.2.1 Standaard 2

De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

Het curriculum van de opleiding bestaat uit een aantal modules, het praktijkprogramma, de eindopdrachten en de afstudeeropdracht. In de modules krijgen de studenten kennis van en vaardigheden in de verschillende onderwerpen binnen het belastingrecht aangereikt. Een aantal modules is specifiek op het fiscaal recht in casu belastingsoorten gericht, terwijl andere de verwerving van kennis op het gebied van onder meer bedrijfseconomie en bestuurlijke informatievoorziening en communicatieve en adviesvaardigheden als doel hebben. In het praktijkprogramma voeren de studenten opdrachten in de beroepspraktijk uit, reflecteren ze op kernopgaven van het beroepsprofiel en tonen ze aan de eindkwalificaties te beheersen. In de eindopdrachten en afstudeeropdracht komen aspecten van praktijkgerichte onderzoek aan de orde.

Zoals bij standaard 1 naar voren is gebracht, is de opleiding bedoeld voor studenten die al werken. Duale studenten hebben een werkkring in het relevante domein. Deeltijdstudenten lopen een stage in het relevante werkveld. Van de studenten die nu in de opleiding zijn ingeschreven, is volgens de gegevens van de opleiding het overgrote deel duaal student.

Binnen het curriculum wordt veel aandacht besteed aan de relatie met de beroepspraktijk. De studenten maken opdrachten in de praktijk waarin zij laten zien de door hen verworven kennis en vaardigheden in de praktijk te kunnen toepassen. Zo maken de studenten zowel binnen als ter afsluiting van de modules opdrachten. In het praktijkprogramma dat parallel aan de modules loopt, brengen de studenten twee van de opdrachten van de modules in. Na fase 1 en 2 van het curriculum voeren zij integrale eindopdrachten uit. Aan het einde van de opleiding maken zij tot slot het afstudeerwerk. De duale studenten voeren de opdrachten gewoonlijk in hun eigen werkomgeving uit. Bij deeltijdstudenten zoekt de student, indien noodzakelijk met nadrukkelijk ondersteuning van de opleiding, naar een verwante

4.2.2 Standaard 3

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

De opleiding heeft een tabel opgesteld waarin de relaties tussen de eindkwalificaties van de opleiding en de onderdelen van het curriculum, zijnde de modules, het praktijkprogramma, de eindopdrachten en de afstudeeropdracht aanschouwelijk gemaakt is. De opleiding heeft voor elk van de onderdelen van het curriculum een beschrijving gemaakt waarin de leerdoelen, de te behandelen onderwerpen, de werkvormen, de toetsing, de verplicht te bestuderen literatuur en de docenten die het onderdeel zullen verzorgen, opgenomen zijn.

Bij benadering 50 % van de modules zijn speciaal voor deze opleiding ontwikkeld. Dat is exclusief het praktijkprogramma, de stage en de afstudeeropdracht. De andere modules worden ook in andere bacheloropleidingen van de hogeschool gebruikt.

De eerste fase van het curriculum bevat inleidende, wat generiekere modules, terwijl in de tweede fase specifiek op onderwerpen van belastingrecht wordt ingegaan. In de derde fase biedt de opleiding verdiepende modules op een aantal gebieden van het belastingrecht aan.

Overwegingen

Het panel heeft de relatie tussen de eindkwalificaties, de leerdoelen en de inhoud van de onderdelen van het curriculum bestudeerd en heeft gezien dat alle eindkwalificaties in het curriculum aan de orde komen. De onderscheiden onderdelen van het curriculum zijn goed en volledig beschreven.

Het panel heeft de onderwerpen die op grond van de eindkwalificaties in het curriculum verwacht mochten worden ook daarin aangetroffen. Dat geldt met name ook voor aspecten als ethiek, professionaliteit in de beroepsuitoefening en onderzoekvaardigheden.

Het panel is te spreken over de inhoudelijke samenhang van het curriculum. Er is sprake van een duidelijke opbouw van meer algemene modules naar specifiek op onderwerpen in het belastingrecht gerichte modules. Zo kunnen de studenten zich verder in het fiscaal recht verdiepen en de specifieke kennis en vaardigheden op dat gebied verwerven.

De door de opleiding aangeboden literatuur bestaat grotendeels uit standaardwerken op dit gebied en is daarom volgens het panel van een goed niveau.

Conclusie

Het panel beoordeelt op grond van bovenstaande overwegingen deze standaard als voldoende.

Het gedeelte van de studie dat in de beroepspraktijk plaatsvindt, is in belangrijke mate afhankelijk van een goede begeleiding en daarom van de inzet en de capaciteiten van de praktijkbegeleiders op de werkplek en van de portfoliobegeleiders die het contact met de student onderhouden over het portfolio en de daarin te verantwoorden opdrachten. Het panel beveelt de opleiding aan erop toe te zien dat deze begeleiding naar behoren is en dat de genoemde begeleiders voldoende geëquipeerd zijn en voldoende tijd hebben om hun taken naar behoren uit te voeren. Daarnaast ligt er voor deeltijdstudenten een niet geringe opgave om geschikte plaatsen te vinden om hun opdrachten uit te voeren en stage te lopen. Het panel bepleit daarom dat de opleiding de faciliteiten biedt om dat voor deze studenten mogelijk te maken.

De studenten kunnen de studie met de gewenste flexibiliteit volgen. Zowel het totaal aantal studiebelastingsuren per week als het aantal contacturen zijn voldoende voor het leerproces van de studenten. De groepsgrootte is gepast en de studenten krijgen in het geval van een te kleine groep alternatieven aangeboden.

Naar de mening van het panel biedt de opleiding de studenten met een functiebeperking de benodigde faciliteiten.

Conclusie

Het panel beoordeelt op grond van bovenstaande overwegingen deze standaard als voldoende.

4.2.4 Standaard 5

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

De aspirant-studenten kunnen via de website van de hogeschool, in de vorm van brochures, door telefonisch contact met de studieadviseur, bij voorlichtingsbijeenkomsten en in studieadviesgesprekken informatie over de opleiding krijgen en zo een onderbouwde keuze voor de opleiding maken.

De opleiding is met name gericht op studenten met een mbo-4 opleiding die zich op het gebied van het fiscaal recht verder willen ontwikkelen in de hoop en verwachting dat ze daardoor een hogere functie in dit beroepenveld kunnen bereiken.

De formele eisen voor toelating tot de opleiding zijn een afgeronde opleiding havo, vwo of mbo-4. Studenten die ouder dan 21 jaar zijn, zijn toelaatbaar, mits ze voor de zogenoemde 21+-toets slagen. De studenten die toegelaten willen worden, moeten een toelatingsdossier overleggen waarin zij informatie over hun huidige functie en hun werkomgeving geven.

De studenten die in de duale variant van de opleiding willen instromen, moeten in dat dossier aantonen over een werkkring in het relevante werkveld te beschikken en op voldoende begeleiding op het gewenste niveau te kunnen rekenen. Zoals onder standaard 2 gezegd, kunnen studenten die geen relevante werkplek hebben, de deeltijdvariant volgen. Zij moeten dan een stage van 30 EC lopen. De hogeschool heeft een stage-instituut dat de studenten stageplaatsen aanbiedt.

maken, afhankelijk van de beoogde functie. De freelance medewerkers moeten hun vakinhoudelijke kennis zelf bijhouden. In voorkomende gevallen hebben zij recht op didactische scholing.

De docenten worden in de evaluaties door de studenten beoordeeld. Docenten met een score hoger dan 8,0 (op een tienpuntschaal), worden bij voorrang ingezet. Met het oog op de beoordeling van de docenten worden ook lesbezoeken afgelegd en wordt jaarlijks een voortgangsgesprek gevoerd.

De opleiding beschikt over een kernteam van een opleidingsmanager en twee op het vakgebied van het fiscaal recht deskundige kerndocenten. Daarnaast telt de opleiding ongeveer 25 freelance medewerkers. De opleiding belegt bijeenkomsten voor hen waarin zij over de inhoud en kwaliteit van de opleiding spreken. De docenten komen tweemaal per jaar bijeen. Dat geldt ook voor de portfoliobegeleiders. Opmerkingen die daar worden gemaakt, komen bij het kernteam terecht.

Van alle freelance medewerkers die in de opleiding ingezet zijn of zullen worden, heeft volgens de gegevens van de opleiding 11 % een opleiding op het niveau van de bachelor, 82 % een opleiding op masterniveau en is 7 % gepromoveerd. De inhoudsdeskundige leden van het kernteam hebben een opleiding op masterniveau.

Het aantal vaste medewerkers van de hogeschool is afgestemd op het aantal opleidingen van de hogeschool waaronder deze opleiding. Het aantal freelance medewerkers wordt bepaald aan de hand van het aantal verwachte studenten.

Overwegingen

Het panel beoordeelt het personeelsbeleid van de opleiding als gedegen. De eisen voor de vakinhoudelijke expertise, didactische vaardigheden en beroepservaring die de opleiding aan de freelance medewerkers (ontwikkelaars, docenten, begeleiders en beoordelaars) stelt, zijn relevant en duidelijk omschreven. Op het functioneren van de medewerkers wordt naar behoren toegezien. Ook biedt de opleiding genoeg mogelijkheden voor overleg onder de docenten en portfoliobegeleiders. Het panel bepleit wel de relaties tussen de freelance medewerkers verder te versterken.

Het panel heeft de curricula vitae van de freelance medewerkers bestudeerd en heeft daaruit afgeleid dat de vooropleiding, vakinhoudelijke deskundigheid, didactische kwaliteiten en ervaring in de beroepspraktijk van de freelance medewerkers voldoen.

Het aantal vaste en freelance medewerkers dat wordt ingezet, is voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt op grond van bovenstaande overwegingen deze standaard als voldoende.

het geval van het afstudeerwerk tot de scriptiebegeleider. Bij het opstellen van hun portfolio hebben ze recht op de ondersteuning van de portfoliobegeleider. Deze onderhoudt ook het contact met de student op de werkplek en bezoekt de student eenmaal per jaar in de tweede fase. Zoals eerder gezegd, worden de studenten op hun werkplek begeleid door de praktijkbegeleider.

Overwegingen

Het panel acht de informatievoorziening voldoende. De studenten kunnen in de vorm van de digitale leeromgeving e-Connect beschikken over de gewenste informatie over de opleiding. Wel vindt het panel dat de opleiding uit overwegingen van privacy de studenten zou moeten informeren dat hun acties via e-Connect worden geregistreerd.

Het panel vindt de studiebegeleiding voldoende. De studenten kunnen zich bij vragen of knelpunten tot docenten, portfoliobegeleiders, scriptiebegeleiders of studieadviseurs wenden en krijgen naar behoren en relatief snel, binnen 48 uur, antwoord op hun vragen. Wel beveelt het panel aan het contact tussen de student en de portfoliobegeleider te intensiveren, omdat eenmaal per jaar vanaf het tweede jaar te beperkt is. Een gedachte kan zijn de praktijkbegeleiders uit te nodigen voor overleg. Ook bepleit het panel de begeleiding tijdens de scriptie te versterken, omdat het schrijven van een scriptie voor veel studenten een tamelijk zware opgave is.

Conclusie

Het panel beoordeelt op grond van bovenstaande overwegingen deze standaard als voldoende.

4.5 Kwaliteitszorg

4.5.1 Standaard 9

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

Hogeschool Markus Verbeek Praehop is gecertificeerd volgens het kwaliteitszorgsysteem ISO 9001:2008. Voor deze opleiding is het kwaliteitssysteem van de hogeschool van toepassing. Het systeem omvat de processen van ontwerp, ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van de opleiding en voorziet in het doorlopen van de PDCA-cyclus. De opleidingsmanager is verantwoordelijk voor de bewaking van de kwaliteit van de opleiding.

De opleiding heeft streefdoelen opgesteld. Dat zijn onder meer het realiseren van een afstudeerpercentage van 70 % binnen zes jaar en een gemiddelde tevredenheid over de docenten en de dienstverlening van 8,0 (op een tienpuntschaal). De opleiding voert geregeld evaluaties uit onder studenten en docenten. Als de resultaten van de evaluaties onder de streefwaarden komen, worden verbetermaatregelen genomen.

De studenten geven hun mening over de kwaliteit van de opleiding in de evaluaties en komen tweemaal per jaar bijeen in de opleidingsvertegenwoordiging. Dat is formeel geen opleidingscommissie maar de werking ervan komt grotendeels op hetzelfde neer. De docenten zijn bij de kwaliteit van de opleiding betrokken door de evaluatie van de door hen gegeven module. Zij komen regelmatig bijeen in een docentenvergadering waarin zij

Aan het einde van de fases is de vorm van toetsing de opdracht. Het praktijkprogramma wordt beoordeeld aan de hand van het door de studenten samen te stellen portfolio. Daarin moeten zij opnemen de uitwerking van twee opdrachten in elk van de modules, zijnde de portfolio-opdrachten, de bewijzen dat zij de eindkwalificaties van de opleiding beheersen, de reflectie op de kernopgaven uit het beroepsprofiel en de verslagen van de gesprekken met de praktijkbegeleider en de portfoliobegeleider.

Bij de hogeschool en als gevolg daarvan bij deze opleiding zijn de rollen van docent en begeleider gescheiden van die van de ontwikkelaar van toetsen en van de beoordelaar daarvan. Deze rollen zijn nimmer in één persoon samengebracht.

Bij het opstellen van tentamens en opdrachten werken de ontwikkelaars aan de hand van toetsmatrijzen waarin de toets volgens de leerdoelen van de betreffende module is opgebouwd. De toetsen worden becommentarieerd door een meezeer, voordat ze worden afgenomen.

De beoordeling van de toetsen is in handen van beoordelaars ofwel examinatoren. Voor de schriftelijke tentamens werken zij aan de hand van antwoordmodellen. De opdrachten beoordelen ze op basis van een set beoordelingscriteria. De opleiding hanteert overigens het beginsel van de holistische beoordeling als gevolg waarvan de criteria niet heel gedetailleerd zijn. De opleiding belegt kalibreersessies om de beoordeling van opdrachten en de scriptie tussen de beoordelaars te ijken. Al deze maatregelen worden genomen om de betrouwbaarheid van de beoordeling te bevorderen.

Voordat de studenten aan een opdracht beginnen, krijgen ze de eisen waaraan ze moeten voldoen voorgelegd. Ook kennen de studenten de criteria aan de hand waarvan hun prestaties worden beoordeeld.

Zoals bij standaard 2 gezegd, dienen de studenten zowel in de eindopdrachten als in de afstudeeropdracht te tonen de verschillende stappen van een praktijkgericht onderzoek te beheersen. De beoordeling van de afstudeeropdracht is in handen van de scriptiebegeleider en een tweede, onafhankelijke beoordelaar en is gebaseerd op het schriftelijk werk en de mondelinge verdediging. Bij grote verschillen in de becijfering tussen beoordelaars wordt een derde beoordelaar betrokken. De beoordelaars voeren hun werk uit aan de hand van een beoordelingsformulier.

Het schriftelijk werk van de studenten wordt elektronisch op plagiaat gecontroleerd. De examinatoren zien daarop toe.

Overwegingen

Het panel acht het beleid van de opleiding inzake toetsing en beoordeling naar behoren en vindt ook de uitwerking daarvan in procedures toereikend. Als gevolg daarvan kan worden gesproken van een systeem dat de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing en beoordeling waarborgt. Het panel vindt wel de toetsmatrijzen nog wat weinig uitgewerkt.

De regelgeving en de werking van de examencommissie voldoen aan de te stellen eisen.

De door de opleiding gekozen toetsvormen zijn in de ogen van het panel afgestemd op de leerdoelen van de onderdelen van het curriculum. Wel bepleit het panel de variatie van

- In de toekomst nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied in het curriculum opnemen en in die zin ook een verzwaarde taak voor de werkveldcommissie definiëren.
- Meer gevarieerde werkvormen en toetsvormen te hanteren om deze beter te laten aansluiten op de specifieke inhoud van de onderdelen van het curriculum.
- Toezien op een gepaste begeleiding van de studenten in de beroepspraktijk, onder andere door te zorgen voor voldoende toegeruste en over genoeg tijd beschikkende praktijkbegeleiders en portfoliobegeleiders.
- De deeltijdstudenten voldoende faciliteiten bieden, opdat zij geschikte plaatsen vinden om de opdrachten in de praktijk uit te voeren en stage te lopen.
- De relaties tussen de freelance medewerkers verder intensiveren en versterken.
- De studenten inlichten dat hun acties via e-Connect worden geregistreerd.
- Het contact tussen de student en de portfoliobegeleider intensiveren, omdat eenmaal per jaar vanaf het tweede jaar te beperkt is.
- De begeleiding tijdens de scriptie versterken, omdat het schrijven van een scriptie voor veel studenten een tamelijk zware opgave is.
- Overwegen de frequentie van het overleg met de werkveldcommissie te verhogen.

4.9 Algemene conclusie over kwaliteit van de opleiding

De kwaliteit van de nieuwe opleiding wordt als positief beoordeeld door het panel. Het panel heeft weliswaar een aantal aanbevelingen gedaan, maar deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de opleiding te verhogen. De aanbevelingen zijn niet bedoeld als punten die wijzen in de richting van een onvoldoende kwaliteit.

Bijlage 1: Samenstelling panel

De NVAO heeft een panel bijeengebracht dat als volgt was samengesteld:

- Mr. H.J.L.M. van de Luytgaarden, lector Recht in Europa en Recht in de Euregio, Zuyd Hogeschool (voorzitter);
- Prof. em. dr. F. Vanistendael, emeritus hoogleraar Fiscaal Recht, KU Leuven (panellid);
- Mr. A.P. Sietzema, voormalig hoofd opleidingen Accountancy en Fiscale Economie, thans hoofd opleiding HBO Rechten, Hanzehogeschool Groningen (panellid);
- F. Verhulst BA, student master Bestuurskunde, Vrije Universiteit (student-lid).

Mr. H.J.L.M. van de Luytgaarden (voorzitter)

De heer Van de Luytgaarden is lector Recht in Europa en Recht in de Euregio bij Zuyd Hogeschool en adviseur proactive law. Daarvoor was hij lector beroepsuitoefening juridische bachelors bij de hogeschool Utrecht. Hij is voorzitter van de Vereniging van lectoren en voormalig hoogleraar aan de Karelsuniversiteit in Praag. In het verleden heeft hij gewerkt als rechter plaatsvervanger en universitair docent. Hij heeft veel gepubliceerd over HBO rechten en de verhouding recht en samenleving. In binnen- en buitenland heeft hij veel gedoceerd, de laatste jaren vooral op het gebied van proactive law. Hij is enkele malen verkozen tot docent van het jaar. De heer Van de Luytgaarden is zeer ervaren in accreditaties en TNO's en werkt in opdracht van de NVAO, NQA, Hobéon en AeQui.

Prof. em. dr. F. Vanistendael (panellid)

De heer Vanistendael is emeritus hoogleraar Fiscaal Recht aan de KU Leuven. Daarnaast was hij gasthoogleraar aan een aantal universiteiten buiten België. De heer Vanistendael trad op als adviseur van onder andere de Europese Commissie, de Belgische Hoge Raad van Financiën, het Internationaal Monetair Fonds en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, OESO. De heer Vanistendael was ook Academic Chairman van het International Bureau of Fiscal Documentation in Amsterdam.

Mr. A.P. Sietzema (panellid)

De heer Sietzema was hoofd van de opleidingen Accountancy en Fiscale Economie aan de Hanzehogeschool Groningen. Thans is hij teamleider van de opleiding HBO Rechten. Eerder was hij docent Recht en Belastingrecht aan de Hanzehogeschool en studiebegeleider Rechtswetenschappen aan de Open Universiteit Nederland. De heer Sietzema was ook werkzaam als zelfstandig gevestigd belastingadviseur.

F. Verhulst BA (student-lid)

De heer Verhulst rondde eerder zijn bacheloropleiding Geschiedenis aan de Universiteit Utrecht af en studeert nu aan de masteropleiding Bestuurskunde aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij is werkzaam als projectondersteuner bij Brandweer Nederland en als brandweervrijwilliger bij de Veiligheidsregio Utrecht. De heer Verhulst treedt regelmatig op als student-lid in NVAO-panelen voor de beoordeling van opleidingen in het hoger onderwijs.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend. Dat geldt ook voor de secretaris.

Het panel werd terzijde gestaan door mr. M.P. van den Bos, beleidsmedewerker NVAO, als procescoördinator. Drs. W.J.J.C. Vercouteren RC was extern secretaris.

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Documenten vooraf door de opleiding beschikbaar gesteld

- Informatiedossier uitgebreide Toets nieuwe opleiding hbo-bachelor Fiscaal Recht
- Domeinspecifiek referentiekader en eindkwalificaties van de opleiding
- Schematisch programmaoverzicht
- Gedetailleerde beschrijving curriculum eerste jaar
- Onderwijs- en examenreglement, generiek deel en opleidings specifiek deel
- Overzicht in te zetten personeel
- Overzicht van contacten met werkveld
- Beoogde docent-studentratio
- Beoogd aantal contacturen per studiejaar

Documenten door de opleiding beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- Beleidsplan hoger onderwijs Hogeschool Markus Verbeek Praehep
- Onderwijs- en examenregeling van opleiding, generiek deel en opleidings specifiek deel
- Uitvoeringsreglement toetsing en examinering
- Toelatingsbeleid Hogeschool Markus Verbeek Praehep
- Toelatingscriteria hbo-bachelor Fiscaal Recht, 2015/2016
- Formulieren toelating
- Verslaglegging transitie opleiding hbo-bachelor Fiscaal Recht van Register Belastingadviseurs naar Hogeschool Markus Verbeek Praehep
- Werkinstructie afhandelen vrijstellingen hoger onderwijs, 2015/2016
- Vrijstellingsoverzicht opleiding hbo-bachelor Fiscaal Recht
- Toetsplan hbo-bachelor Fiscaal Recht
- Overzicht leerdoelen versus eindkwalificaties
- Beleidsplan freelance professionals NCOI Groep
- Functieprofielen freelance professionals
- Begeleiding freelance professionals
- Curricula vitae freelance professionals, betrokken bij opleiding
- Beleidsplan voorzieningen
- Beleidsplan studenten met een functiebeperking
- Beleidsplan kwaliteitszorg Hogeschool Markus Verbeek Praehep
- ISO-certificaat en kwaliteitshandboek
- Evaluatieformulieren
- Notulen centrale examencommissie
- Verslagen en jaarverslagen examencommissie domein Finance
- Notulen overleg werkveldcommissie
- Notulen overleg portfoliobegeleiders en portfoliobeoordelaars
- Nieuwsbrief en presentatie bijeenkomst scriptiebeoordelaars
- Verklaring Register Belastingadviseurs dat curriculum Fiscaal Recht van Hogeschool Markus Verbeek Praehep onderschreven wordt
- Landelijke documenten gebruikt bij opstellen profiel professional en opleidingsprofiel
- Programmabeschrijving
- Literatuurlijst en literatuur
- Instructie aansturing examen- en materiaalontwikkelaars
- Instructie examenbeoordelaars
- Onderdelen curriculum
- Voorbeelden examenproducten

Het paneladvies is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de uitgebreide toetsing van de nieuwe opleiding hbo-bachelor Fiscaal Recht van Hogeschool Markus Verbeek Praehev.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 00

E info@nvao.net

W www.nvao.net

Aanvraagnummer 004368